

- протиріччя між чинними П(С)БО і відповідними їм МСБО у вимогах або підходах. Прикладом таких протиріч є підхід до нарахування амортизації. П(С)БО пропонує п'ять методів амортизації і, як альтернативу, дозволяє використання методів амортизації, передбачених податковим законодавством. Згідно з МСБО метод амортизації має відображати модель, за якою економічні вигоди від активу споживаються підприємством. У цьому випадку, податкові методи амортизації можуть бути недоречними, оскільки вони призначені для цілей оподаткування.

Отже порівняльний аналіз національних та міжнародних стандартів показує, що в М(С)ФЗ приділяється увага лише основним аспектам бухгалтерського обліку нематеріальних активів, оскільки створення більш детальних стандартів зробило би неможливим їх застосування іншими країнами.

1. *Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку / За ред. С.Ф. Голова. – К. : Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2005. – 224 с.*

2. *П(с)БО8 Нематеріальні активи: затверджене наказом Міністерства фінансів України № 242 від 18.10.1999 р.*

3. *Учет нематериальных активов на совместных предприятиях /Л.З. Шнейдман // Бухгалтерский учет. – 1991. – № 2. – С. 40–45.*

А. Приймак, О. Семчук

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Організація обліку аналізу та аудиту дебіторської заборгованості має стратегічне значення для підприємств будь-якої галузі та форми власності. Результати цього процесу безпосередньо впливають на фінансову стійкість, базу оподаткування підприємства, виконання плану доходів та витрат і, як наслідок, на досягнення стратегічних цілей його розвитку в умовах ринку та забезпечення конкурентоспроможності, прибутковості господарської діяльності. Тому, головним завданням дослідження даної тематики є аналіз та обґрунтування напрямів удосконалення обліку дебіторської заборгованості підприємств.

Внесок у дослідження дебіторської заборгованості, її сутності, обліку, управління, аналіз та аудит зробили такі вітчизняні вчені: Дубровська С.В., Білик М.Д., Ніколаєнко О., Лищенко О.Г., Момот Т., Савчук В.П.

На сучасному етапі платіжно-розрахункові відносини із суб'єктами господарювання потребують ефективної системи обліку й аудиту на підприємстві. Саме вона забезпечує керівництво достовірною та своєчасною інформацією про стан дебіторської заборгованості, наявність «слабких» місць і можливі шляхи їх усунення [1, с. 392].

Виходячи з сутності розрахунків, кожне підприємство одночасно є і кредитором, і дебітором, а кожна розрахункова операція приводить до одночасного виникнення дебіторської заборгованості в одного підприємства, і кредиторської – в іншого. З цього можна дійти висновку, що на кожному підприємстві політики управління дебіторською та кредиторською заборгованостями повинні розроблятися не окремо, а бути узгодженими між собою.

Бухгалтер підприємства повинен ретельно перевіряти факти здійснення господарських операцій, внаслідок яких виникла така заборгованість, їх законність та правильність відображення в обліку [2, с. 244]. Одним з найбільш проблемних моментів у бухгалтерському обліку дебіторської заборгованості на підприємстві є її

нормативне забезпечення. Рекомендована форма бухгалтерського обліку цього об'єкта та облікові реєстри не дають можливості отримати необхідну інформацію для прийняття зважених управлінських рішень у задовільному вигляді. Для здійснення достовірного аналізу заборгованості з метою її оптимізації облікові реєстри мають накопичувати інформацію про розрахунки з дебіторами з певною деталізацією та узагальненням даних.

Облік дебіторської заборгованості здійснюється з метою недопущення прострочення термінів платежу та доведення заборгованості до висування штрафних санкцій до підприємства. Організована належним чином система розрахунків повинна достатньою мірою відображати та характеризувати господарську діяльність з необхідною конкретизацією. За умов автоматизації необхідно впровадити низку заходів, які забезпечуватимуть економічну стійкість та конкурентоспроможність підприємства. Для покращення обліку кредиторської заборгованості необхідно розробити план першочергової сплати кредиторами боргу; вжити певних заходів, щодо кредиторів в яких сума боргу надто велика, а необхідні боргові внески не були здійснені; аналізувати співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємстві.

В сучасних умовах господарювання велика кількість підприємств та організацій знаходиться в скрутному становищі, маючи досить велику проблему неплатежів. Розрахунки з покупцями і замовниками – один із необхідних складників розширеного відтворення, для нормального здійснення якого необхідне постійне спостереження за його перебігом, що досягається шляхом здійснення аналізу розрахункових операцій підприємства. Організація обліку та аналізу дебіторської заборгованості на підприємстві будь-якої форми власності має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних із розрахункових операцій з дебіторами. Облікове та аналітичне забезпечення стану дебіторської заборгованості має бути організоване таким чином, щоб достатньою мірою відображувати і характеризувати всю господарську діяльність з достатньою конкретизацією, саме це зумовлює подальший напрям досліджень в галузі облікового та аналітичного забезпечення управління дебіторською заборгованістю на підприємстві.

Отже, прискорення процесу погашення дебіторської заборгованості на підприємствах відбувається за допомогою сучасних форм її рефінансування – переведення дебіторської заборгованості в інші форми оборотних активів підприємства (грошові кошти або високоліквідні цінні папери) з метою прискорення розрахунків: спонтанне фінансування, факторинг, облік векселів або їх продаж на фондовому ринку.

1. Бутинець Ф.Ф. *Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: [Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»]* / Ф.Ф. Бутинець, Л.Л. Горецька. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 544 с.

2. Партин Г.О. *Управлінський облік: [Навч. посіб. – 2-ге вид. випр. і доп.]* / Г.О. Партин, А.Г. Загородній. – К.: Знання, 2007. – 303 с.

М.С. Пушкар

Тернопільський національний економічний університет

СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ НАУКИ ПРО ОБЛІКОВУ СИСТЕМУ

Гіпотеза щодо невідповідності структури теорії обліку минулого періоду потребам менеджменту та необхідність її наукового осучаснення не викликає сумнівів у науковому співтоваристві, про що свідчать праці таких відомих вітчизняних і